

Saturday 4 May 24

Finskt fulfiske efter vildlax i Östersjön

Finska myndigheter struntar i alla vetenskapliga råd och tänker fortsätta fiska lax i full skala och kallar det för "vetenskapligt fiske" anser intresseorganisationen, ÖIS.

– Jag blir uppriktigt sagt både upprörd och ledsen. Vårt grannland Finland tänker inte hjälpa till att skydda svaga vildlaxbestånd. Finlands beslut att fortsätta att fiska lax i Bottenhavet, trots EU-kommissionens förslag om fiskestopp, rör upp starka känslor bland svenska fiskeförvaltningsorganisationer, konstaterar Östersjölaxälvar i Samverkans ordförande, Thomas Johansson.

Nu kan det finska yrkesfisket leda till att finska sportfiskare inte längre är välkomna i svenska älvar.

Bakgrunden är det vetenskapliga underlag som det internationella havsforskningsrådet (ICES), lämnade till EU-kommissionen i slutet av förra året. Den vetenskapliga rådgivningen var tydlig - stoppa allt fiske efter lax i Bottenhavet under 2024. Detta för att skydda den vilda laxen, speciellt efter säsongen 2023 med dramatiskt lägre uppgång av fisk i de svenska älvarna.

Motiveringen till ett laxfiskestopp i Bottenhavet är att fisket här sker på laxbestånd från flera olika älvar och där särskilt det fiske som bedrivs tidigt på säsongen riskerar att skada svaga bestånd från små älvar som vandrar tidigt på säsongen. På svensk sida har man hörsammat uppmaningen och här sker inget riktat laxfiske under 2024. På finsk sida kommer man däremot att fortsätta att fiska lax på kommersiell nivå men nu kallar man det för "vetenskapligt fiske".

Starka känslor

Nyheten om det fortsatta finska laxfisket har rört upp starka känslor bland fiskeförvaltare i de svenska laxälvarna. Den ojämförligt största organisationen, Östersjölaxälvar i Samverkan, (ÖiS) som samlar fiskevattensägare och förvaltningsorganisationer i laxälvarna, protesterar nu mot det som kallas för det "*finska fulfisket*".

Antalet besökande finska sportfiskare, som fiskar i svenska vatten, har ökat på senare år och det har skapat ett problem med hårt fisketryck och ibland ett dåligt och hänsynslöst beteende av besökande fiskare. Nu blir frågan återigen aktuell om det är dags att begränsa de finska sportfiskarnas tillgång till fisket.

– De flesta av de finska sportfiskarna sköter sig alldeles utmärkt men inte alla och det var har varit ganska stora problem under vissa tider och i vissa vatten. Det är ju inte heller de finska sportfiskarna som är ansvariga för Finlands beslut om ett "vetenskapligt fiske" men man måste förstå att många fiskeförvaltare känner sig maktlösa och desperata och känner att man måste göra något. Kan detta medverka till att skapa en opinion mot den dåliga fiskeförvaltningen i Finland så är det väl en väg vi får fundera på att gå i så fall, säger Thomas Johansson.

Svaga

Flera av de svenska bestånden är svaga och exempelvis Ljungans bestånd är direkt hotat. EU-kommissionen gick inledningsvis på ICES rekommendation men sedan inleddes en politisk kohandel mellan Sverige och Finland där grannlandet inte ville gå med på ett laxfiskestopp i Bottenhavet.

Finland lanserade då det här som nu kallas för ett "vetenskapligt fiske" där först 45 båtar, sedan 37 båtar och nu slutligen 32 båtar ska fiska med två fjällor vardera - sammanlagt 64 laxfjällor. Fisket startar redan nu den 27 maj!

– Det är en lek med ord för att runda vetenskapliga råd. Vi har idag svaga och hotade bestånd som det nu kommer att fiskas på med svepskälet att det är ett vetenskapligt fiske, trots att all fångad fiske kommer att slås ihjäl, fortsätter Thomas Johansson.

DNA-analys

– Handlar det om en DNA-analys för att ta reda på varifrån fisken kommer, vilket bestånd den tillhör så räcker det med några fjäll. Ingen fisk behövs då slås ihjäl men det är Finland inte intresserad av. Det här ett fullskaligt, fortsatt fiske på svaga och hotade bestånd, menar Thomas Johansson.

Anledningen till ett fortsatt fiske motiverar Jordbruks- och skogsbruksministeriet på följande sätt på den officiella hemsidan:

I februari [informerade jord- och skogsbruksministeriet](#) att Finland har skickat en plan för vetenskapligt laxfiske till Europeiska kommissionen. Syftet med det vetenskapliga fisket är att till stöd för beslutsfattandet få aktuell vetenskaplig information om förekomsten av lax från älven Ljungan i fisket längs Finlands kust.

Ljungan

Det är laxbeståndet i Ljungan som är mest akut hotat och Finland vill ta reda på om lax från Ljungan går över på den finska sidan medan de vandrar norrut mot sin hemälv.

– Laxens vandringsmönster i Bottenhavet är sedan tidigare väl utrett och det är den fakta som låg till grund för kommissionens tidigare beslut. Det här är bara ett illa maskerat svepskäl för att få fortsätta fiska lax på kommersiell nivå, menar Thomas Johansson.

– Ljungans lax är hotad och där är varje enskild fisk extremt viktig och varje lax som kan vandra upp i Ljungan för att fortplanta sig är ett viktigt steg för att undvika en kollaps och utrotning. Hade det verkliga syftet varit att ta reda på vilka stammar som fångas längs Finlands kust så hade det räckt med att ta ett par fjäll och sedan släppa tillbaka laxen. Det finska beslutet är oerhört egoistiskt och visar att man från finsk sida inte är intresserad av att medverka till att utveckla ett biologiskt riktigt laxfiske i Östersjön, säger Thomas Johansson.

Det är i praktiken bara Sverige och Finland som bedriver ett kommersiellt laxfiske idag och att länderna inte klarar av att ta ett gemensamt ansvar för förvaltningen så finns det risk att vissa svaga bestånd slås ut, befarar ÖiS.

– Uppenbarligen så bryr sig finnarna inte om situationen i de svenska älvorna för det är vår lax de fiskar upp, fortsätter Thomas Johansson.

Beslutsprocessen

Beslutsprocessen, som lett fram till beskedet om fortsatt fiske efter lax får också ÖiS att ifrågasätter hur demokratiskt det är att föra "informella förhandlingar" med EU-kommissionen.

Ministeriet har minskat antalet fartyg som deltar i det vetenskapliga fisket, först från 45 till 37, och sedan ytterligare till 32 på basis av informella förhandlingar med kommissionen. Med detta antal är den information som samlas in från det vetenskapliga fisket fortfarande regionalt tillräckligt omfattande.

Jord- och Skogsbruks ministeriet

– Kan det sägas tydligare, här har det skett förhandlingar bakom ryggen på alla sakägare, fiskevattensägare och förvaltningsorganisationer. Ingen har frågat oss vad vi tycker om att finska yrkesfiskare plockar upp vår lax och hela processen är djupt odemokratiskt vilket ministeriet medger, öppet. Det är oerhört fräckt. Sådana här argument kunde man höra förr i tiden innan man började försöka lösa fiskeförvaltningen gemensamt inom EU. Vi trodde däremot inte att vi skulle behöva höra denna typ av argumentation i samband med laxförvaltningen år 2024, säger Thomas Johansson.